

STORTINGET

Representantforslag 265 S

(2024–2025)

fra stortingsrepresentantene Kjersti Toppe og Siv Mossleth

Dokument 8:265 S (2024–2025)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kjersti Toppe og Siv Mossleth om å sikre pasienter likeverdig tilgang til rehabilitering

Til Stortinget

Bakgrunn

Gode rehabiliteringstjenester sørger for at mennesker som har fått begrensninger i sin funksjonsevne, gis muligheter til å oppnå best mulig funksjons- og mestringsevne. I 2021 mottok nær 48 000 pasienter rehabilitering i sykehus og private rehabiliteringsinstitusjoner, mens ca. 50 000 personer samme år var registrert som mottakere av rehabilitering/habilitering i kommunene.

Rehabilitering, sammen med habilitering, har i mange år vært pekt på som et av helse- og omsorgstjenestenes svakeste områder. Utfordringene har gjennom mange år vært knyttet blant annet til (jf. Dokument 3:12 (2023–2024) Riksrevisjonens undersøkelse av rehabilitering i helse- og omsorgstjenestene):

- Manglende kunnskap om kapasitet og behov
- Manglende avklaring om ansvarsforhold mellom kommune- og spesialisthelsetjeneste
- Svikt i samhandling og koordinering av tjenester
- Manglende kapasitet og kvalitet i kommunehelsetjenesten

Riksrevisjonen sin rapport konkluderer med at:

- Mange pasienter får ikke de rehabiliteringstjenestene de har behov for i kommunehelsetjenesten
- Samhandlingen mellom spesialist- og kommunehelsetjeneste fungerer flere steder ikke til det beste for pasientene
- Der det er svakheter i rehabiliteringstjenestene, får dette store konsekvenser for pasientenes helse, arbeidsevne, familieliv og fritid
- Styringen av rehabiliteringstjenestene er mangelfull på alle nivåer.

Svakheter i rehabiliteringstjenestene får store konsekvenser for pasientenes helse, arbeidsevne, familieliv og fritid. Riksrevisjonens undersøkelser viser at mange kommuner ikke har de rehabiliteringstjenestene som er anbefalt, tilgjengelig for sine innbyggere. Det har i flere år vært store forskjeller mellom helseregionene, og pasienter har ulik tilgang til spesialisert behandling.

Riksrevisjonen har også for 10 år siden pekt på akkurat de samme svakhetene i rehabiliteringstjenestene, og konkluderer med at det er kritikkverdig at Helse- og omsorgsdepartementet ikke har iverksatt tilstrekkelige tiltak for å sørge for at pasienter får de rehabiliteringstjenestene de har behov for. Det er ifølge Riksrevisjonen uklart om helsefellelskapene vil bidra til forbedringer, og Riksrevisjonen etterlyser en overordnet strategi og målsetting for rehabiliteringsfeltet.

Det har også foregått en «faglig» omlegging med fokus på tidlig rehabilitering og reduksjon i rehabilitering seinere i pasientforløpet, som sykehusene forutsetter skal skje i kommunene. Anbudssystemet til helseforetakene har også bidratt til at mange rehabiliteringsinstitusjoner, som historisk er etablert i distriktene, er avviklet, eller har fått redusert sitt tilbud.

Anbudssystemet får også faglige og samfunnsmessige konsekvenser, med tap av fagmiljø og at spesialisert rehabilitering blir vanskelig tilgjengelig.

Regjeringen har i 2025 gitt Helsedirektoratet i oppdrag å lage en nasjonal handlingsplan for rehabilitering/habiliteringsområdet. Tidsfrist for planene skal avtales i dialog med departementet. Det vil si at Stortinget ikke vet når en slik handlingsplan blir realisert, og at handlingsplanen ikke nødvendigvis vil bli politisk forankret i Stortinget. Da risikerer man at rehabilitering fortsatt vil bli en svak tjeneste, og at reduksjon av spesialisert rehabilitering fortsetter, før kommunene har fått bygget opp et tilsvarende tilbud. Det trengs nå en politisk forankret plan for å sikre et løft for rehabilitering og sikre habiliteringstilbudet for norske pasienter i fremtiden. Planen må også sikre at spesialisert rehabilitering

fortsatt blir et reelt tilbud i regi av spesialisthelsetjenesten og gjennom langsiktige avtaler med ideelle tilbydere.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g:

Stortinget ber regjeringen innen utgangen av 2025 legge fram en konkret handlingsplan for rehabiliteringsområdet som egen sak for Stortinget, med mål om å gi alle pasienter som har behov for det, et likeverdig rehabiliterings- og habiliteringstilbud i hele landet.

10. april 2025

Kjersti Toppe

Siv Mossleth